

STATISZTIKA

2019. évi közbeszerzési eljárások elemzése az ajánlatkérők típusa szerint

Rezső Orsolya, statisztikai elemző, Közbeszerzési Hatóság

DOI: 10.37371/KEP.2020.10.3

Címszavak: közbeszerzés, statisztika, ajánlatkérő, közbeszerzésre kötelezettek, eljárásrend

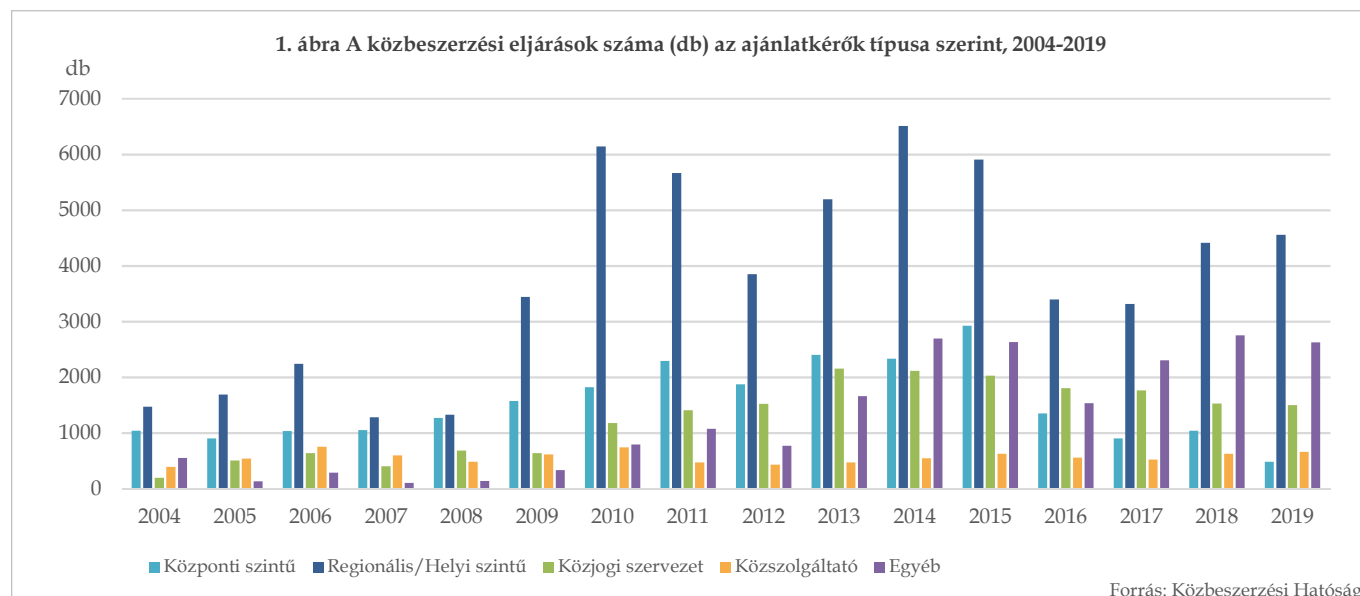
Az egyes ajánlatkérői csoportok által lefolytatott közbeszerzésekre vonatkozóan ugyan rendelkezésre állnak az adatok már 1996-tól, de tendenciaszerűen csak 2004-től érdemes vizsgálni őket, mert ekkortól vált többekévé véglegessé a főbb ajánlatkérői csoportokba tartozó intézmények köre. A korábbi évekre vonatkozóan (1996-2003) ez a kör folyamatosan változott, bővült. Az ajánlatkérő szervezetekre az alábbi csoportbontást alkalmazzuk:

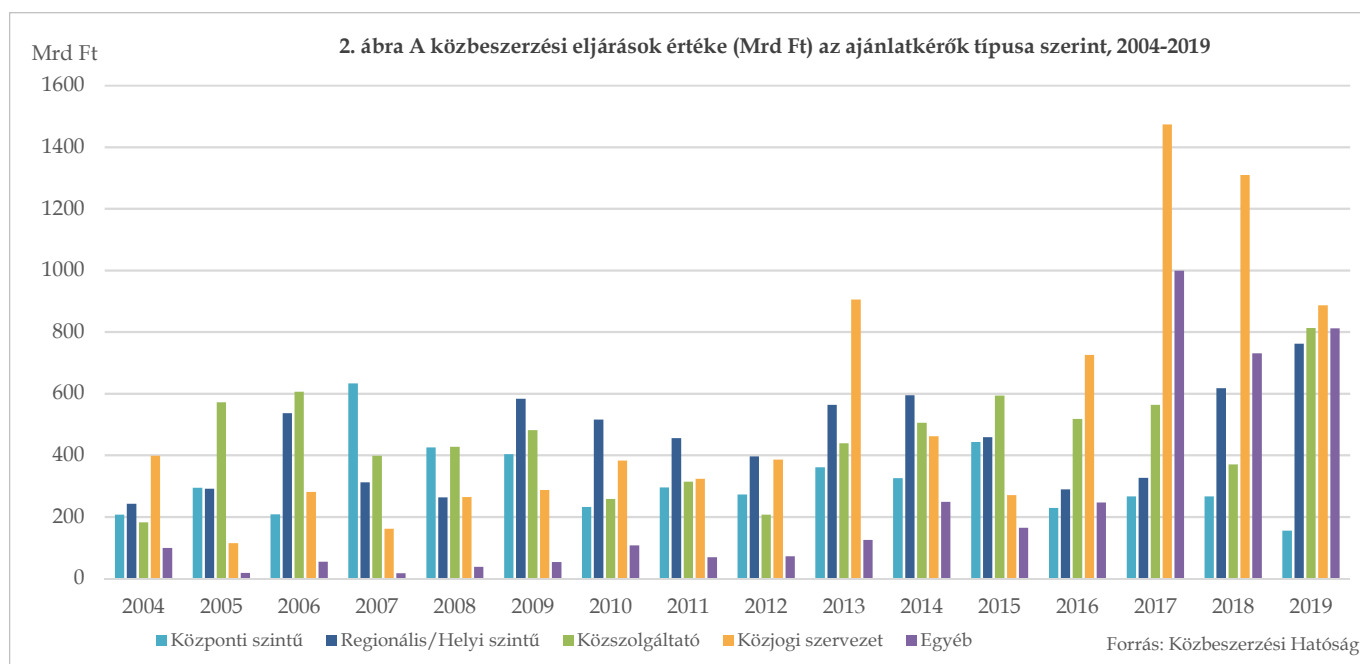
- regionális/helyi szintű szervezetek (pl.: önkormányzatok);
- központi szintű szervezetek (pl.: minisztériumok, költségvetési szervek);
- közjogi szervezetek (pl.: nonprofit szervezetek);
- közszolgáltató szervezetek (pl.: vízművek, áram-, és gázszolgáltatók);
- egyéb szervezetek: ide tartoztak a támogatott szervezetek (pl.: alapítványok, egyházak), valamint a Kbt. alá önként csatlakozó szervezetek (intézmények, szövetkezetek).

Amint az 1. ábrán is látható, az elmúlt 16 év mind-egyikében a regionális/helyi szintű ajánlatkérők bonyolították le messze a legtöbb közbeszerzési eljárást. Itt fontos megjegyezni, hogy a Hatóság által az ajánlatkérő szervezetekről vezetett nyilvántartásban a legtöbb szervezet regionális/helyi szintű ajánlatkérőként van regisztrálva. Az utóbbi 10-11 évben mind a közjogi, mind a közszolgáltató szervezetekhez kapcsolódó számadatok szűkebb intervallumban változtak, stabilabb arányt mutatva a közbeszerzéseken belül, a központi szintű ajánlatkérőknek viszont jelentősen visszaesett a számaránya, 2019-re 5% alá került, ezzel egyidejűleg az egyéb kategóriába tartozó szervezetek számaránya számottevően növekedett.

A közbeszerzések értékét tekintve változatosabb képet figyelhetünk meg (lásd: 2. ábra). Elmondható, hogy minden évben más-más ajánlatkérői kör dominált a közbeszerzési eljárásokban.

1. ábra A közbeszerzési eljárások száma (db) az ajánlatkérők típusa szerint, 2004-2019

1. táblázat: A 2019. évi közbeszerzési eljárások adatai az ajánlatkérők típusa szerint

Ajánlatkérők típusa	Eljárások száma (db)	Összérték (Mrd Ft)	Eljárások számának aránya (%)	Eljárások értékének aránya (%)
Regionális/helyi szintű szervezetek	4 558	762,4	46,3%	22,2%
Egyéb szervezetek	1 803	587,0	18,3%	17,1%
Közjogi szervezetek	1 503	886,9	15,3%	25,9%
Támogatott szervezetek	827	225,0	8,4%	6,6%
Közszolgáltató szervezetek	662	813,1	6,7%	23,7%
Központi szintű szervezetek	484	155,6	4,9%	4,5%
Összesen	9837	3430	100%	100%

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

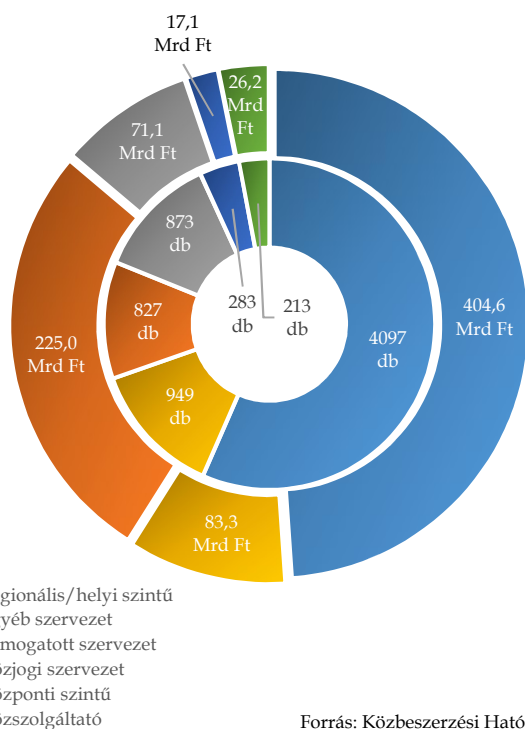
Az 1. táblázatban szerepelnek a közbeszerzési eljárások adatai az ajánlatkérők típusa szerint 2019 évre vonatkozóan. Ebből kiolvasható, hogy 2019-ben is a regionális/helyi szintű ajánlatkérők bonyolították le a legtöbb közbeszerzést, szám szerint 4558 db-ot, ez az eredményesen zárult közbeszerzések több mint 46 %-a. Az eljárások összértékének tekintetében azonban a közjogi szervezetek álltak az első helyen 886,9 Mrd Ft értékben, habár ehhez az értékhez csak mintegy 1500 eljárás kapcsolódott. Az eljárások értékére vonatkozóan sokkal kiegyenlítettebb a mezőny, mint a darabszámot illetően, közelítőleg azonos értékarányban folytattak le közbeszerzéseket az egyes ajánlatkérői csoportok, főleg, ha a támogatott szervezeteket és az egyéb szervezeteket

egy csoportba tartozónak tekintենék, mint a korábbi években. Kivételt képeznek ez alól a központi szintű szervezetek, akik az utóbbi 5 évben egyre kisebb szerepet játszottak a közbeszerzési eljárásokban, 2019-ben 5 % alatt maradt az arányuk mind az eljárások számának, mind az értékének tekintetében.

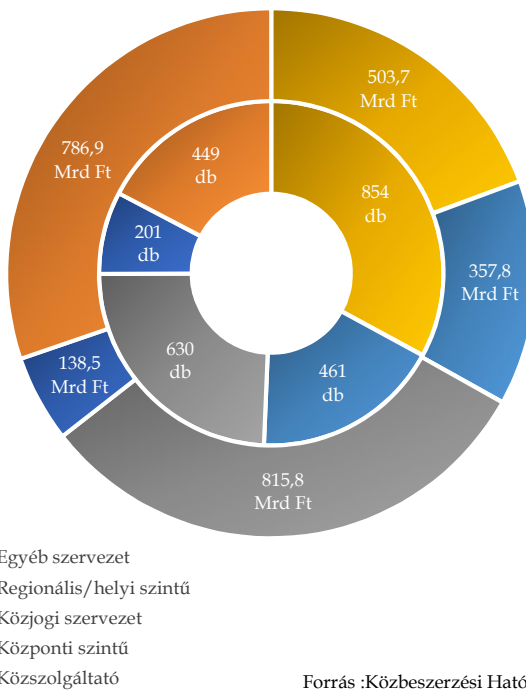
A nemzeti eljárásrenden belül (3. ábra) ugyancsak a regionális/helyi szintű ajánlatkérők domináltak mind az eljárások számát, mind az értékét illetően,

az eljárások több mint 56 %-át ezek a szervezetek bonyolították le és ez az összértéknek is több, mint a felét jelentette. A támogatott szervezetek is jelentős hányadot, több, mint 27 %-ot képviselve járultak hozzá az összértékhez, a központi szintű és a közszolgáltató szervezetek viszont elhanyagolható, 4 % alatti hányadban vettek csak részt a közbeszerzésekből. Az uniós eljárásrenden belül (4. ábra) viszont egészen más a helyzet, a legtöbb eljárást, 854 db-ot, ami az összes eljárás közel harmadát jelenti, az egyéb kategóriába tartozó szervezetek folytatták le, több mint 500 Mrd Ft értékben, megelőzve a 2018-ban még mindkét szempontból első helyen szereplő közjogi szervezeteket. A közjogi szervezetekhez az eljárások közel negyede

3. ábra: A közbeszerzési eljárások számának (db) és értékének (Mrd Ft) megoszlása a nemzeti eljárásrendben az ajánlatkérők típusa szerint, 2019

4. ábra: A közbeszerzési eljárások számának (db) és értékének (Mrd Ft) megoszlása az uniós eljárásrendben az ajánlatkérők típusa szerint, 2019

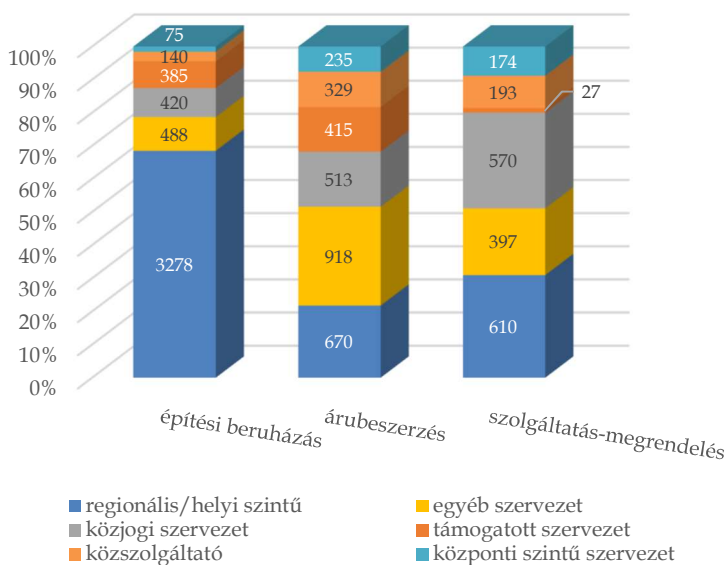

(24,3%) kapcsolódott, a többin osztoztak a központi-, közszolgáltató-, és regionális/helyi szintű szervezetek. Az eljárások értékét tekintve 2019-ben is a közjogi szervezetek álltak az első helyen 815,8 Mrd Ft összegű közbeszerzésekkel, nem sokkal lemaradva következtek

a közszolgáltató szervezetek 786,9 Mrd Ft értékkel. Mindkét csoport több mint 30 %-os, közel egyharmados arányt képviselt.

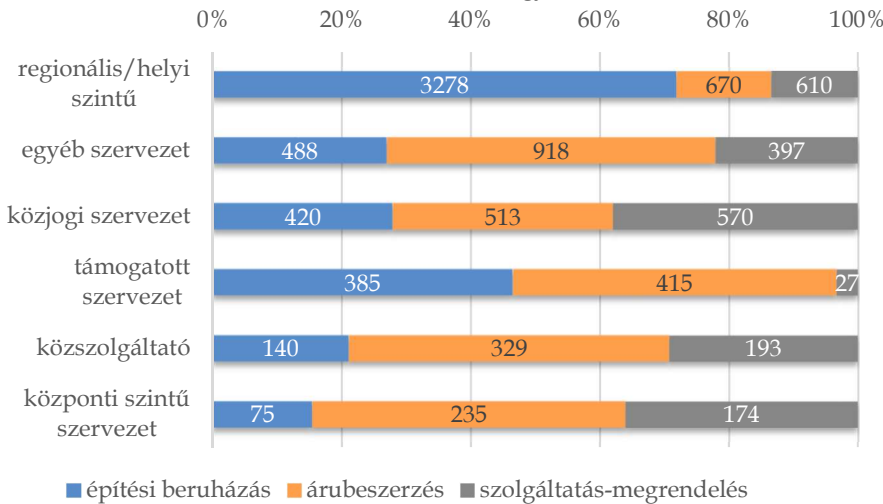
A beszerzés tárgya szerint vizsgálva az adatokat (5. és 6. ábra), megállapítható, hogy a regionális/helyi szintű

5. ábra: A 2019. évi közbeszerzési eljárások száma (db) a beszerzések tárgya és az ajánlatkérők típusa szerint

ajánlatkérők bonyolították le a legtöbb építési beruházást (3278 db), ami az építési beruházások összes számán belül közel 70 %-os arányt képvisel (68,5%) és fordítva is elmondható ez: a regionális/helyi szervezetek közbeszerzéseinek mintegy 70 %-a építési beruházás volt (71,9%). A közszolgáltató-, központi-, támogatott- és egyéb szervezetek beszerzéseinek közel fele árubeszerzés tárgyú eljárás volt, ha az árubeszerzésen belüli arányokat vizsgáljuk, akkor az látszik, hogy az egyéb szervezetek folytatták le a legtöbb eljárást, szám szerint 918 db-t, ezzel majdnem 30 %-ot képviselve az összes árubeszerzésen belül. A szolgáltatás-megrendelések nagy részét a regionális/helyi szintű és közjogi szervezetek bonyolították le. A közjogi szervezetek esetében ez a beszerzési típus dominált, majdnem 38 %-os arányt elérve.

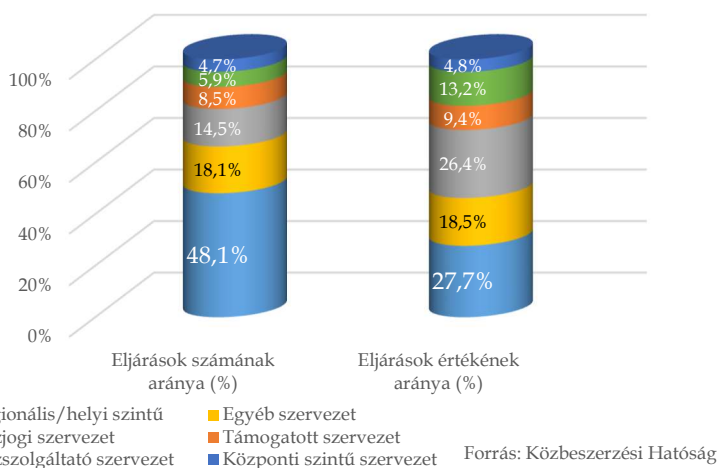
6. ábra: A 2019. évi közbeszerzési eljárások száma (db) az ajánlatkérők típusa és a beszerzések tárgya szerint

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

Ha a mikro-, kis- és középvállalkozások (kkv-k) által elnyert közbeszerzési eljárásokat vizsgáljuk az ajánlatkérők típusa szerint (7. ábra), azt láthatjuk, hogy az eljárások számának arányait tekintve a megoszlás nagyon hasonló az összes eljárás arányaihoz (8. ábra), legfeljebb 1-2 százalékpontos az eltérés mértéke és az egyes ajánlatkérők sorrendje is megegyezik mindkét esetben. A legtöbb eljárást a kkv nyertesek közül is a regionális/helyi szintű ajánlatkérők bonyolítják le,

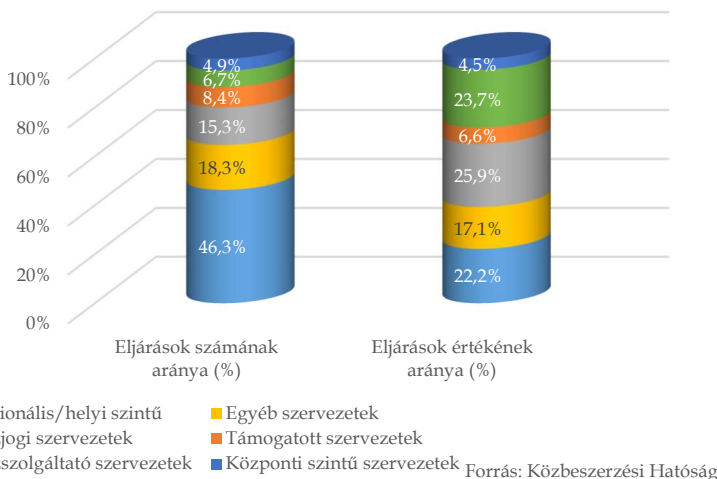
7. ábra: A kkv-k által elnyert közbeszerzési eljárások számának és értékének megoszlása az ajánlatkérők típusa szerint, 2019

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

tették le, 4118 db-ot a 8559-ből, az eljárások számának ez majdnem felét, 48,1 %-át tette ki. Második helyen az egyéb szervezetek álltak 1552 db eljárással (18,1%), őket követték nem sokkal lemaradva a harmadik helyen a közjogi szervezetek: 1244 db olyan közbeszerzési eljárás volt, melyet közjogi szervezetek folytattak le és kkv-k nyertek el. A támogatott szervezetek eljárásainak aránya kkv nyertesek között 10 % alatt marad, pontosan 8,5 % volt, a közszolgáltató szervezetek eljárásai pedig csak 5,9 %-ot tettek ki. A központi szintű szervezetek bonyolították le a legkevesebb eljárást (406 db), ami 4,7%-os arányt jelentett. Az eljárások értékének megoszlása viszont eltérő az összes eljárás és a kkv nyertes eljárások között, amint azt a diagramokon a jobboldali hengerek szemléltetik. A közszolgáltató szervezetek jelentősen, több mint 10 százalékponttal kisebb arányban vették ki a részüket a kkv nyertes eljárások összértékéből. A támogatott szervezetek és a regionális/helyi szintű ajánlatkérők pedig 3-5 %-kal nagyobb arányt képviseltek, mint az összes eljáráson belül.

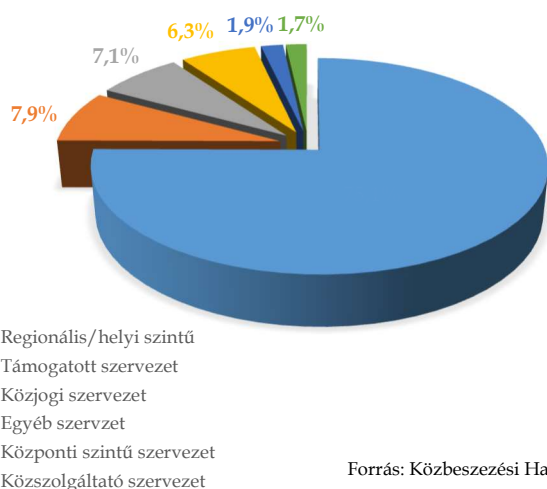
8. ábra: A 2019. évi közbeszerzési eljárások számának és értékének megoszlása az ajánlatkérők típusa szerint

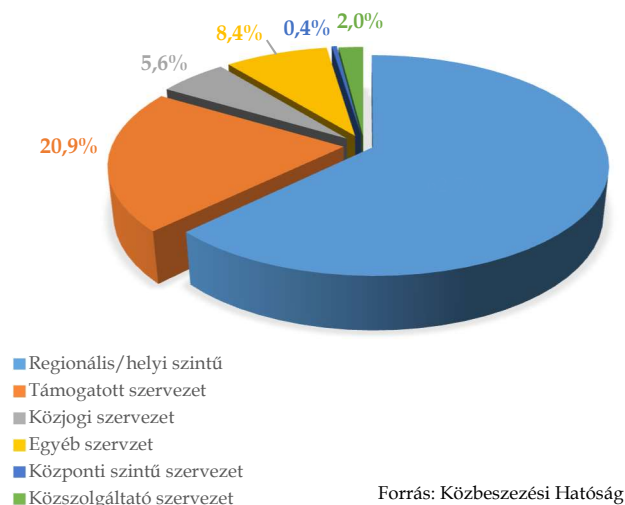
Forrás: Közbeszerzési Hatóság

Az egyes ajánlatkérői csoportok környezetvédelmi (zöld) és szociális szempontú közbeszerzéseit a 9-12. ábrák szemléltetik. Amint az a kördiagramokból szembevetődő, 2019-ben mind a zöld, mind a szociális szempontokat legtöbbször a regionális/helyi szintű

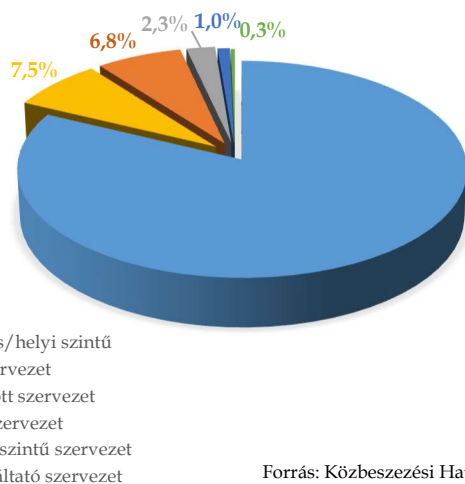
9. ábra A zöld közbeszerzések számának megoszlása (%) az ajánlatkérők típusa szerint, 2019

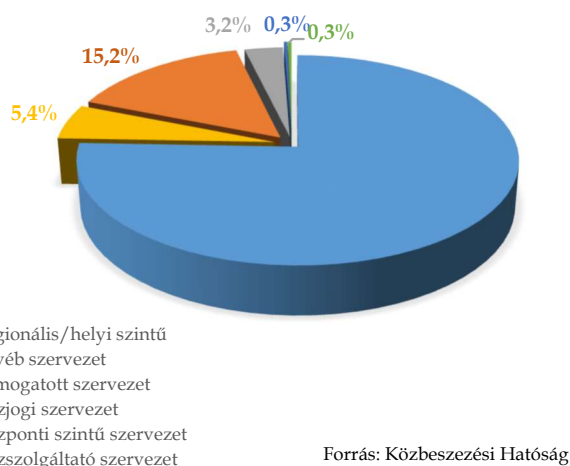
10. ábra A zöld közbeszerzések értékének megoszlása (%) az ajánlatkérők típusa szerint, 2019

11. ábra A szociális közbeszerzések számának megoszlása (%) az ajánlatkérők típusa szerint, 2019

12. ábra A szociális közbeszerzések értékének megoszlása (%) az ajánlatkérők típusa szerint, 2019

szervezetek vették figyelembe a közbeszerzési eljárásaik során. A 9. ábrán jól látható az is, hogy a zöld közbeszerzések szinte pontosan a háromnegyedét a regionális/helyi szintű ajánlatkérők bonyolították le és ezek a közbeszerzések 62,7%-át tették ki a zöld eljárások összértékének. (10. ábra). A 10. ábrából az is leolvasható, hogy a zöld közbeszerzések második legjelentősebb hányada, több mint 20 %-a a támogatott szervezetekhez kapcsolódott. A szociális szempontú közbeszerzéseken belül még nagyobb hányadot képviseltek a regionális/helyi szintű szervezetek (az eljárások számát tekintve több, mint 80%-át, értékben a háromnegyedét), de jelentős részarányt képviseltek a támogatott szervezetek is (értékben 15 % feletti volt az arányuk, annak

ellenére, hogy a számarányuk csupán 6,8 % volt). A közjogi szervezetek zöld közbeszerzései elérték az 5-7 %-os arányt az összes zöld közbeszerzésen belül, de a szociális szempontú eljárások esetén ez az arány már csak 2-3% körül volt. A központi szintű-, és közszolgáltató szervezetek elhanyagolható arányban vették csak figyelembe a zöld és/vagy szociális szempontokat (2 % alatt maradt az arányuk mind az eljárások számának, mind az értékének tekintetében).

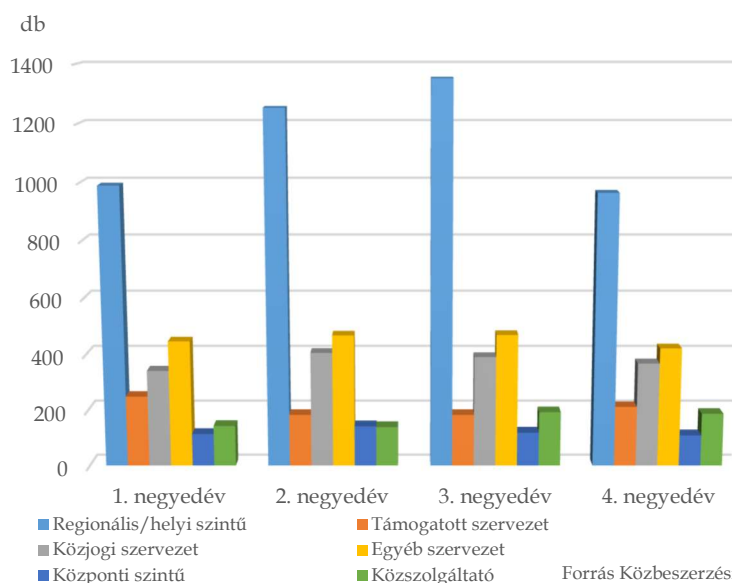
Az egyes ajánlatkérői csoportok közbeszerzési eljárásainak számát negyedévenként vizsgálva (13. ábra), megállapítható, hogy a regionális/helyi szintű szervezetek minden negyedévben kb. 40-50 %-át bonyolították le az eljárásoknak, ami megfelel a 2019-es

évi összesen arányuknak, és a megoszlásuk is nagyon hasonló az összes közbeszerzési eljárás számának negyedéves alakulásához, azaz a 2. és a 3. negyedévben valósult meg a legtöbb eljárás, a január-március, illetve az október-december közötti időszakokban kevesebb eljárást folytattak le. A többi ajánlatkérői csoport, azaz a támogatott szervezetek, a közjogi, a központi-, a közszolgáltató-, és egyéb szervezetek által lefolytatott közbeszerzési eljárások száma viszonylag egyenletes eloszlást mutatott az egyes negyedévek között.

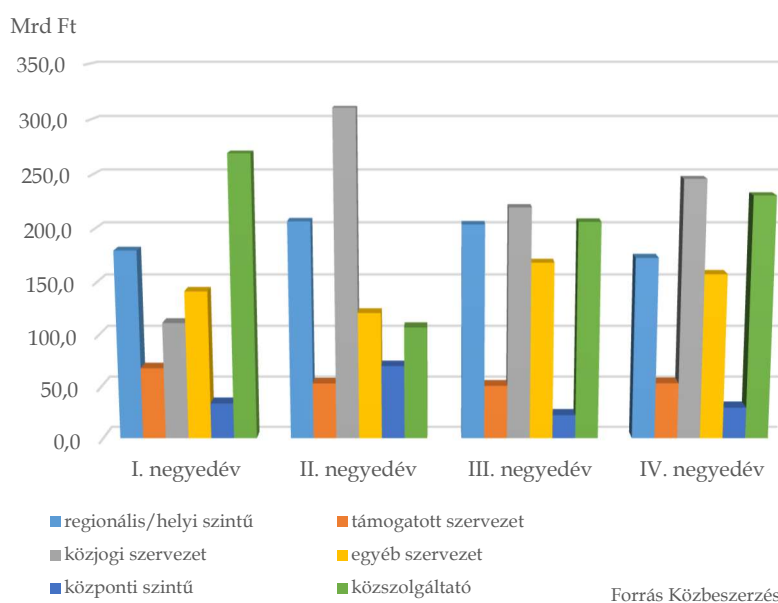
Az eljárások értékét tekintve változatosabb a helyzet (14. ábra), ugyanis nem a regionális/helyi szintű ajánlatkérőkhöz tartoztak a legnagyobb értékű közbeszerzések, hanem első negyedévben a közszolgáltató szervezetek, a második negyedévben pedig a közjogi szervezetek folytatták le a legnagyobb összértékben a közbeszerzési eljárásaikat. A harmadik negyedévben közel azonos összértéket produkáltak a főbb ajánlatkérői csoportok, kivéve a központi szintű-, és a támogatott szervezeteket, a negyedik negyedévben pedig a közjogi-, és közszolgáltató szervezetek jegyezhetnék a legnagyobb összértékben a közbeszerzéseket, míg a regionális és egyéb szervezetek kissé lemaradtak tőlük.

Az ajánlatkérők régiója szerint is vizsgálhatjuk a közbeszerzési eljárásokat, de ebben az esetben figyelmen kívül kell hagynunk azt a kb. 400 db eljárást, amiben több ajánlatkérő, több megyével szerepel. A 15. ábra diagramja a közbeszerzési eljárások számarányait ábrázolja a magyarországi tervezési-statisztikai régiók (NUTS 2) és az ajánlatkérők típusai szerinti felosztásban. Látható az ábrából, hogy az ajánlatkérői csoportokhoz kapcsolódó közbeszerzések megoszlása a vidéki régiókban nagyjából egyforma volt, tehát Budapest kivételével igaz az a régiókra, hogy a regionális/helyi szintű ajánlatkérők bonyolították le a közbeszerzések

13. ábra: A 2019. évi közbeszerzési eljárások száma (db) negyedévenként, az ajánlatkérők típusa szerint

14. ábra: A 2019. évi közbeszerzési eljárások értéke (Mrd Ft) negyedévenként, az ajánlatkérők típusa szerint

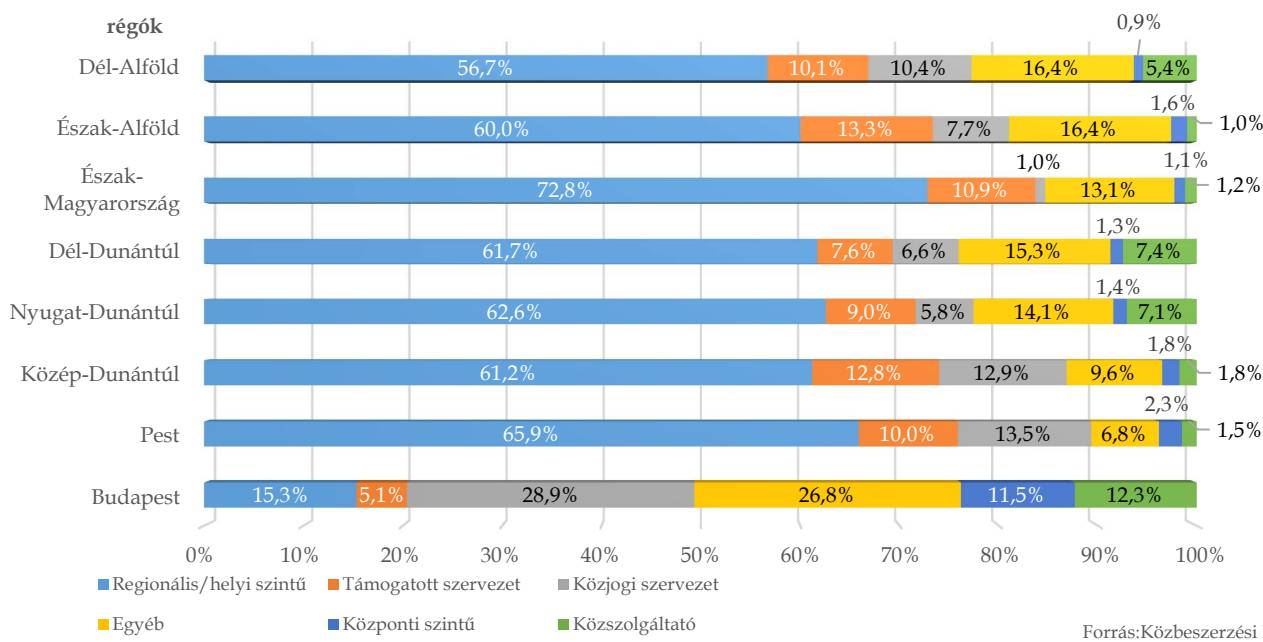

több mint felét, 60-70 %-át, a támogatott szervezetek eljárásainak számaránya nagyjából 10 % körül mozgott, az egyéb szervezetek számaránya 6-16% közé esett, a közjogi szervezetek az észak-magyarországi régiótól eltekintve szintén 10 % körüli értékeket vettek fel (6-13,5%), a központi szintű szervezetek beszerzései nem voltak relevánsak, minden vidéki régióban csupán 1-2 %-ot tettek ki, a közszolgáltató szervezetek arányai három régióban 5,5-7,5%, négy régióban viszont csak 1-

2%-os értéket értek el. Budapesten ezektől az arányoktól teljesen eltérő arányokat figyelhetünk meg: a közjogi szervezetek folytatták le a legtöbb közbeszerzési eljárást és a támogatott szervezetek a legkevesebbet, a regionális/helyi szintű-, a központi szintű-, és a közszolgáltató szervezetek 11-15 % közötti arányban vették ki részüket az eljárásokból. A 16. ábrán látható, hogy az eljárások értékének megoszlása hasonló arányokat

mutat, kissé nagyobb szórással. Elmondható, hogy a regionális/helyi szintű szervezetek a számukhoz képest kisebb értékű közbeszerzéseket folytattak le, míg a közszolgáltatók kevesebb, de nagyobb értékű eljárást bonyolítottak le, a központi szintű szervezetek értékaránya pedig Budapest kivételével minden régióban 1% alatt maradt.

15. ábra A 2019. évi közbeszerzési eljárások számának megoszlása a magyarországi régiók és az ajánlatkérők típusa szerint

16. ábra A 2019. évi közbeszerzési eljárások értékének megoszlása a magyarországi régiók és az ajánlatkérők típusa szerint

